

Styrelsen för  
Långvinkelns Montessoriskola  
Nedre Långvinkelsg. 22-26  
252 20 HELSINGBORG

2004-10-08  
1 (2)  
Dnr 54-2003:3210

### **Genomförd utbildningsinspektion vid Långvinkelns Montessoriskola, fristående grundskola i Helsingborgs kommun**

Skolverket har genomfört inspektion vid Långvinkelns Montessoriskola i Helsingborgs kommun. Inspektionen aviserades i brev den 18 december 2003 och besök gjordes i verksamheten den 14 april 2004. Av bilagd rapport framgår hur inspektionen genomförts samt de bedömningar som gjorts av dem som svarat för utredningen.

Inspektionen skall ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner. I övrigt framförs i rapporten påpekanden och rekommendationer vad gäller kvaliteten i verksamheten. Huvudmannen förväntas förbättra kvaliteten inom dessa områden i ett fortsatt kvalitetsarbete. Utbildningsinspektionen fokuserar på sju områden vilka granskas ur olika aspekter. Utredningen syftar således inte till att skapa en heltäckande bild av alla pågående verksamheter vid den aktuella tidpunkten

### **Skolverkets beslut med anledning av inspektionen**

Skolverket konstaterar, efter genomförd inspektion vid den fristående skolan Långvinkelns Montessoriskola, att skolan uppfyller kraven för ett fortsatt godkännande och rätt till bidrag enligt 9 kap. skollagen.

**Uppföljning**

I övrigt framförs i rapporten påpekanden och rekommendationer vad gäller kvaliteten i verksamheten. Huvudmannen förväntas förbättra kvaliteten inom dessa områden i ett fortsatt kvalitetsarbete. Skolverket avser att följa upp kvalitetsförbättringarna inom cirka två år.

På Skolverkets vägnar

Leif Davidsson  
Överdirektör

Helena Plantin  
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har också deltagit enhetschefen Björn Persson

**Kopia till**

Helsingborgs kommun och övriga enligt fastställd sändlista

## Utbildningsinspektion i Långvinkelns Montessoriskola

### UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

### Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till utbildning och omsorg
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån de nationella författningarna. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

### Beskrivning av skolan/rektorsområdet

| Långvinkelns Montessoriskola | Antal barn/elever |
|------------------------------|-------------------|
| Grundskola                   | 40                |
| Förskoleklass                | 1                 |

Långvinkelns Montessoriskola är en auktoriserad montessoriskola enligt Svenska Montessoriförbundets krav. Läsåret 2003/2004 omfattade verksamheten förskoleklass och årskurs 1-6. I anslutning till skolans lokaler finns separata lokaler för skolbarnsomsorg. I angränsande lokaler finns också en montessoriförskola som drivs av annan huvudman.

Verksamheten startade hösten 1998. Lokalerna är inrymda i kontorslokaler i centrala Helsingborg och hyrs av två privata hyresvärdar, bl.a. baptistkyrkan. I lokalerna finns gymnastiksal och sal för trä- och metallslöjd. Sexårsverksamheten och skolbarnsomsorgen bedrivs i separata lokaler, där också textilslöjd och hem- och konsumentkunskap genomförs. Läsåret 2003/2004 finns bara en sexåring, som är integrerad i den övriga verksamheten, men hösten 2004 kommer sju sexåringar att börja i förskoleklassen. Maten köps av kommunen och serveras i kyrkans samlingssal.

Eleverna kommer från hela Helsingborg. Tre elever kommer från Bjuvs kommun. Många av barnen har tidigare gått på montessoriförskolor runt om i Helsingborg, företrädesvis från den som ligger i anslutning till skolan. Ca sex-sju nya elever börjar på skolan varje läsår.

### Genomförandet av inspektionen i Långvinkelns Montessoriskola

Skolverket sände den 18 december 2003 skriftlig information till skolans huvudman om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Långvinkelns Montessoriskola har bestått av undervisningsråden Helena Plantin och Lena Godin. Besök i skolan genomfördes den 14 april 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

#### Underlag

Rapportens underlag består av dels dokument från huvudmannen och Långvinkelns Montessoriskola, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem, på rapporter från Skolverkets tillsyn och på andra uppgifter som skolan lämnat till Skolverket eller finns publicerade på Internet etc.

I Långvinkelns Montessoriskola genomfördes formella intervjuer med företrädare för styrelsen/skolledningen samt med företrädare för personal, elever och föräldrar. Lektioner besöktes. Under besöket fördes också informella samtal med elever.

Övrig information av betydelse för inspektionen har varit Skolverkets tillsyn av skolan våren 2000, dnr 99:3743. I beslutet den 27 mars 2000 konstaterades att verksamheten uppfyllde villkoren för fortsatt godkännande och rätt till bidrag för förskoleklassen och grundskolan.

## Bedömning

### 1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna för det offentliga skolväsendet framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och lust att lära. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön. Fristående skolor skall svara mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för det offentliga skolväsendet.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden i överensstämmelse med dessa.

Av intervjuerna framkommer att skolan har nått goda resultat av sitt arbete med skolans grundläggande värden, vilket bland annat märks när elever som börjat på skolan efter en tid förändrar sitt beteende och blir mer harmoniska. Mobbning förekommer inte, och det finns ett gott kamratskap och god stämning mellan elever och mellan elever och vuxna. Olikheter accepteras och upplevs berikande. Intervjuade elever känner trygghet, tycker att det är roligt att gå i skolan och att de lär sig mycket.

Eleverna tar ansvar för sitt lärande bland annat genom att de själva kommer med förslag på vad de vill arbeta med. De kan också påverka när och hur de arbetar med sina uppgifter. Vid dagliga samlingar kommer alla till tals och är delaktiga i att fatta beslut kring verksamheten.

**Sammanfattningsvis** bedömer inspektörerna att skolans resultat väl svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.

## 2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Målen för lärandet anges, för det offentliga skolväsendet, i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Utbildningen i fristående skolor skall ge kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet skall förmedla.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Skolan arbetar med en form av individuella utvecklingsplaner, "tidslinjer", som följer elevens utveckling, och som tillsammans med övrig dokumentation kring eleven bl.a. diskuteras på utvecklingssamtalen. Skolledningen/lärarna är säkra på att man har god kunskap om varje elevs nivå. Nationella ämnesprov genomförs i årskurs 5. År 2003 nådde samtliga elever målen i svenska och engelska, medan en elev inte nådde målen i matematik. Skolledning, lärare och föräldrar anser att de flesta eleverna ligger väl framme i förhållande till de nationella målen. Det har gått bra för de elever som gått vidare till andra skolor efter årskurs 6. Eleverna har förmåga att arbeta såväl individuellt som i grupp, lär sig samarbeta, vågar tala inför andra och kan redovisa på olika sätt.

**Sammanfattningsvis** bedömer inspektörerna att utbildningen ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väl svarar mot de kunskaper och färdigheter som grundskolan skall förmedla.

## 3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet med att forma en god miljö för utveckling och lärande.

Fristående skolor skall svara mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö, för att förebygga kränkningar och för att ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Skolan arbetar med demokrati under t.ex. samlingar och stormöten, då elever får framföra åsikter, är med om att fatta beslut och följer upp de beslut som fattats. Skolan har inget elevråd. Barnen ansvarar dagligen enligt ett rullande schema för att hjälpa till med matlagning, disk och städning i skolans matsal.

Montessoripedagogiken bygger på att eleverna efter ålder, mognad och förmåga deltar i planeringen av sitt lärande och får ta ett eget ansvar för sitt skolarbete. Genom individualisering, åldersblandning och indelningen i olika ämnesrum kan eleverna själva välja var och vad de vill arbeta med i sin egen takt, vilket enligt intervjuerna bidrar till en trivsam, lugn arbetsmiljö utan stress. Elevinflytandet sker i första hand då eleven skall ta ställning till vad man vill arbeta med.

Man följer inte slaviskt de olika momenten inom montessoripedagogiken utan är lyhörd för elevernas idéer.

Problem och konflikter kan tas tag i och lösas snabbt, eftersom skolan är så liten. Konflikthantering sker ofta, både individuellt och i grupp. Skolledningen anser att åldersblandningen och den dagliga individuella handledningen i sig förebygger kränkningar, bidrar till att öka elevernas självkänsla, skapar tolerans och goda relationer mellan elever och mellan pojkar och flickor. Vänlighet och artighet uppmuntras. Skolan har upprättat en handlingsplan mot mobbning och kränkande behandling, som bl.a. anger förebyggande åtgärder samt rutiner vid incidenter.

Skolan strävar efter att skapa ett gemensamt förhållningssätt i skola och hem kring normer och värden. Föräldrarna är alltid välkomna till skolan. När något händer får föräldrarna omedelbart information. Skolan arbetar hälsofrämjande bl.a. genom att uppmuntra eleverna till rörelse och aktivitet i olika former under skoldagen och i idrottsundervisningen.

Skolsköterska finns på skolan varannan vecka, men hon är alltid tillgänglig på telefon. Hon deltar aktivt i skolans elevvårdsarbete och kan vid behov ta kontakt med andra myndigheter.

**Sammanfattningsvis** bedömer inspektörerna att skolans arbetssätt ger goda förutsättningar för att utbildningen skall svara mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.

#### 4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet med lärandet är skolans huvudprocess för att utveckla kunskaper och färdigheter. Verksamheten skall utformas i överensstämmelse med demokratiska värderingar. Arbetet för att nå målen skall utformas av eleverna och personalen i samverkan. Samverkan skall också ske med hemmen. Allsidighet och saklighet är väsentliga vid utformningen av undervisningen. Skollagen slår också fast att hänsyn skall tas till elever i behov av särskilt stöd.

Utbildningen i fristående skolor skall ge kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet skall förmedla.

Granskningen inriktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till de lärandes olika behov. Innehåll och organisering av studierna liksom arbetsformerna och kontakterna med hem, samhälle och arbetsliv är andra områden som uppmärksammas.

Skolan har en timplan som stöd för att eleverna får den garanterade undervisningstiden. Lärare och elever arbetar med montessoripedagogiken som grund. Läroplanens och kursplanens mål har bearbetats för de olika ämnena. Varje elev har en arbetsplanering utifrån sina förutsättningar, och som de är delaktiga i att utarbeta. Lärarna uppmuntrar och är lyhörda för elevernas egna idéer. Eleverna lär sig att utvärdera bland annat genom att själv rätta det de gjort och känna att de klarar av en uppgift. Genom bland annat planeringsböcker, samlingspärmar, individuella elevkort och vid utvecklingssamtal följer elever, lärare och föräldrar elevens arbete och utveckling. Utvecklingssamtalen förbereds bland annat genom enkäter till föräldrarna, och lärarna går igenom elevernas "tidslinje" med

elever och föräldrar. Eleverna upplever att de har frihet att planera sitt skolarbete, att arbetssätten är varierande, med t.ex. studiebesök, att det finns tillgång till böcker och olika sorters pedagogiskt material att arbeta med och att de lär sig mycket. Det går att få hjälp om det behövs. Vid inspektionen fanns endast en elev i förskoleklassen, och denna elev arbetade med både äldre elever och med barn i den intilliggande förskolan. Skolan tillämpar ”flectid” genom att eleverna kan påbörja skoldagen mellan 07.30 - 08.30.

Barn med behov av extra stöd identifieras och får hjälp genom att lärarna följer varje elevs utveckling. Nationella prov genomförs i årskurs 5. Skolan använder sig i övrigt av de diagnoser och tester som används i Helsingborgs kommuns fr.o.m. årskurs 1. I verksamheten finns elever som behöver särskilt stöd i sitt skolarbete. Skolan använder åtgärdsprogram som utarbetas tillsammans med elev och föräldrar. Montessorimaterialet fungerar bra som hjälpmedel för elever med särskilda behov. Helsingborgs kommun har tillskjutit särskilda resurser för ett antal elever, men medlen räcker inte till för att anställa en specialpedagog, vilket hade varit önskvärt. Trots detta anser personalen att man lyckas ge alla elever ett fullgott stöd.

**Sammanfattningsvis** bedömer inspektörerna att verksamheten har goda förutsättningar för att ge en utbildning som ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå svarar mot de kunskaper och färdigheter som grundskolan skall förmedla.

## 5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolans inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå målen för denna tillgodoses. Fristående huvudmän har motsvarande ansvar även om de inte alltid omfattas av riktlinjerna för det offentliga skolväsendet.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om den fristående skolan har en fungerande ledning och styrning av verksamheten och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen och för att värna enskilda elevers rätts-säkerhet.

I Långvinkelns Montessoriskola finns en rektor och en biträdande rektor, som tillika utgör styrelse och som delar på det pedagogiska ledarskapet. Båda är utbildade lågstadielärare och montessorilärare för barn 0-12 år, och de arbetar också heltid som lärare på skolan. Skolan anlitar hjälp för de ekonomiska göromålen, men övrig administration sköts av skolledningen. De båda lärarna/skolledarna ansvarar för den övergripande planeringen av undervisningen, men skolans tredje lärare är delaktig i verksamheten. Personalkonferenser eller motsvarande förekommer inte, utan alla tre lärare arbetar och planerar tillsammans dagligen.

Skolan har god kontakt med kommunen och kan anlita t.ex. psykolog vid behov. Anmälningssplikten är känd och tillämpas, liksom registerkontroll.

Skolledningen gör inga regelrätta utvärderingar av verksamheten. Enkätundersökningar har genomförts vid några tillfällen. Kvalitetsarbetet sker fortlöpande i

den dagliga verksamheten. Kvalitetsredovisningen görs av de två skolledarna tillsammans. Föräldrar har kännedom om t.ex. enkätresultat men känner inte till kvalitetsredovisningen. Kvalitetsredovisningen följer Helsingborgs kommuns struktur, innehåller en bedömning av i vilken mån målen för utbildningen har uppnåtts och anger bl.a. arbetssätt för att nå målen.

**Sammanfattningsvis** bedömer inspektörerna att skolan bör fortsätta att utveckla sitt systematiska kvalitetsarbete. I detta arbete kan skolans kvalitetsredovisning ytterligare utvecklas så att kopplingen mellan nationella mål, skolans resultat, analys och åtgärder för ökad måluppfyllelse tydligare framgår. Inspektörerna bedömer i övrigt att skolans styrning och ledning fungerar väl.

## 6. Tillgång till utbildning och omsorg

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för skolväsendet. En fristående skola skall vara öppen för alla barn och ungdomar som har rätt till utbildning i motsvarande skolform i det offentliga skolväsendet.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som förutsätts i skollagens bestämmelser. Även principerna för intagning och informationen om möjligheter till utbildning behandlas.

Intagningsprinciperna visar att skolan är öppen för alla. Skolan har tagit emot och anpassat verksamheten för elever med olika funktionshinder, och har inte behövt säga nej till någon elev för att stödbehov inte har kunnat tillgodoses.

Skolan har god kontakt med kommunen och har tillgång till olika stödfunktioner. Modersmålsundervisning erbjuds via Helsingborgs kommun, och kommunen kan också tillhandahålla undervisning i svenska som andraspråk vid behov. Eleverna erbjuds franska, spanska och tyska som språkval.

**Sammanfattningsvis** bedömer inspektörerna att skolan uppfyller författningarnas krav vad gäller tillgången till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning.

## 7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Utbildningen skall vara avgiftsfri.

Vid inspektionen granskas dessa och andra förutsättningar för att bedriva en utbildning av god kvalitet. Även skolans ekonomiska stabilitet och de långsiktiga förutsättningarna för verksamheten behandlas.

På Långvinkelns Montessoriskola har de två skolledarna/lärarna utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Den tredje läraren utbildar sig för närvarande till lärare, och kommer att genomgå montessoriutbildning. På skolan finns en husmor som också arbetar på fritidshemmet, men som vid inspektionen var långtidssjukskriven. De tre lärarna skötte vid inspektionen alla sysslor

på skolan och i fritidshemmet, vilket de bedömde fungerar under en övergångsperiod. Samtlig personal deltar i kompetensutveckling utifrån verksamhetens behov. Skolan planerar att anställa en förskollärare.

Skolan har inrett åtta olika ämnesrum med ett stort utbud av böcker, utrustning och montessorimaterial anpassat för de ämnen som varje rum representerar, och som eleverna rör sig mellan under skoldagen. Sedan tillsynen 2000 har skolan inrett en NO-sal med särskild utrustning. Skolan har också tillgång till välutrustade lokaler för förskoleklassens och fritidshemmets verksamhet, för gemensamma samlingar, idrott, slöjd och hemkunskap. Eleverna har tillgång till och utnyttjar datorer i skolarbetet. Skolan ligger i centrala Helsingborg, vilket gör att eleverna har nära till och kan utnyttja bl.a. parker, bibliotek, konserthus, muséer och idrottsanläggningar.

**Sammanfattningsvis** bedömer inspektörerna att huvudmannen följer författningarnas krav avseende resurser.

### **Sammanfattande bedömning**

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Långvinkelns Montessoriskola övergripande är av god kvalitet.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- skolans kvalitetsarbete och kvalitetsredovisning kan utvecklas ytterligare.

|            |      |
|------------|------|
| Datum      | Ort  |
| 2004-10-08 | Lund |

Helena Plantin  
Lena Godin